

BERÄTTELSE

TILL

1944 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG

ANGÅENDE

RIKSBANKEN

AV

RIKSDAGENS REVISORER

år 1943.

STOCKHOLM
RIKSBANKENS SEDELTRYCKERI
1943.

Till 1944 års lagtima riksdag.

Undertecknade, av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskrift i riksdagsordningens 72 § den 16 september 1943 påbörjat och denna dag fullbordat granskningen av riksbankens tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktion finnes föreskriven.

Riksbankens räkenskaper för år 1941 äro granskade av förra årets revisorer och vid 1943 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1941 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1942 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1942 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning, som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 10 januari till tiden för revisionsförrättningens början, och hava revisorerna för berörda granskningsarbete fått emottaga dels berättelse av fullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning samt om Tumba pappersbruk, dels fullmäktiges protokoll och skrivelser för ifrågavarande tid jämte riksbankens och brukets räkenskaper för år 1942 dels ock styrelsernas vid avdelningskontoren berättelser om dessa kontors rörelse.

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1.

Enligt 1942 års bokslut hava riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under samma år utgjort:

1941	1942
Kr. 19,476,338 :40	nettovinst ..... kr. 19,381,373: 25
Av bokslutet framgår vidare, att riksbankens tillgångar utöver dess skulder vid 1942 års slut utgjordes av:	
„ 50,000,000: —	grundfonden ..... kr. 50,000,000: —
„ 50,000,000: —	avbetalningslånefonden ..... „ 50,000,000: —
„ 20,000,000: —	reservfonden ..... „ 20,000,000: —
„ 2,863,441: 32	tjänstepensionsfonden ..... „ 2,863,441: 32
„ 3,904,401: 86	familjepensionsfonden ..... „ 3,904,401: 86
	samt följande reserverade medel, nämligen:
	återstående vinstmedel från
	föregående år ..... kr. 1,045,493: 29
„ 20,545,493: 29	och vinst för år 1942 ..... „ 19,381,373: 25
	<u>20,426,866: 54</u>
Kr. 147,313,336: 47	1942 års bokslut utvisar alltså för riksbanken ett kapitalöverskott av ..... kr. 147,194,709: 72

Riksbankens
grundfond;
översikt av
bankens
ställning m. m.

Jämlikt beslut vid 1943 års riksdag har av riksbankens vinst för år 1942 20 milj. kronor överlämnats till statsverket.

Riksbankens rörelse under år 1942.

Egentliga riksbanksrörelsen.

§ 2.

Tillgångar och skulder. Från riksbankens utgående balansräkning 1942 meddelas här följande huvudposter:

Tillgångar:

1941		1942
Kr. 492,331,286: 55	Metallisk kassa (enligt § 11 i lagen för Sveriges riksbank)	kr. 738,139,413: 76
„ 24,428,227: 89	Annan kassatillgång	„ 55,138,013: 10
„ 709,753,046: 46	Statspapper och obligationer	„ 549,861,183: 83
„ 146,702,665: 36	Lånerörelsen, diskonterade växlar och lån m. m..	„ 189,646,303: 74
„ 955,848,897: 15	Utrikesrörelsen, fordran hos utländska banker, växlar m. m.	„ 685,706,685: —
„ 315,708,806: 07	Hos riksgäldskontoret	„ 681,814,747: 23
„ 27,575,601: 56	Övriga tillgångar och fordringar	„ 183,705,312: 31
„ 243,699,075: 66	Kursdifferenskonto	„ 446,399,404: 96
Kr. 2,916,047,606: 70		Summa kr. 3,530,411,063: 93

Skulder:

Kr. 1,699,699,908: 92	Utelöpande sedlar	kr. 2,015,544,724: 14
„ 3,847,018: 72	Postväxelräkning	„ 3,252,914: 71
„ 719,904,807: 11	Checkräkning	„ 930,649,096: 87
„ 42,934,351: 02	Depositionsräkning	„ 72,462,125: 70
„ 97,137,116: 71	Kapitalräkning	„ 45,279,097: 34
„ 36,000,000: —	Uppsägningsräkning	„ 101,201,284: 75
„ 654: 10	Lånerörelsen	„ —
„ 73,960,104: 56	Utrikesrörelsen, skuld till utländska banker m. m.	„ 28,280,446: 74
„ 95,250,309: 09	Övriga skulder	„ 186,546,663: 96
Kr. 2,768,734,270: 23		Summa kr. 3,383,216,354: 21

„ 147,313,336: 47	Efter tillägg härtill av riksbankens under § 1 härovan angivna behållna tillgångar	„ 147,194,709: 72
Kr. 2,916,047,606: 70	erhålles det under rubriken tillgångar upptagna beloppet	kr. 3,530,411,063: 93

Riksbankens inom linjen förda tillgångar och skulder utgjorde vid slutet av år 1942:

1941		1942
Kr. 16,805,626: 22	<i>Tillgångar</i> (riksbankens mynt- och medaljsamling, internationella bankens aktier, och taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter)	kr. 16,805,626: 22
„ 1,674,084: 81	<i>Skulder</i> (utelöpande transport- och bankosedar, lånebanksobligationer m. m.).....	„ 1,674,084: 83

Såsom riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster under år 1942 å den egentliga riksbanksrörelsen redovisas följande huvudposter: Inkomster och utgifter.

Inkomster och vinster:

1941		1942
Kr. 6,906,480: 78	Lånerörelsen	kr. 5,769,746: 57
„ 8,403,741: 70	Utrikesrörelsen.....	„ 7,166,038: 61
„ 11,212,346: 98	Statspapper och obligationer.....	„ 13,574,581: 35
„ 1,178,769: 52	Övriga inkomster och vinster.....	„ 1,632,939: 48
Kr. 27,701,338: 98		Summa kr. 28,143,306: 01

Utgifter och förluster:

Kr. 4,121: 61	Lånerörelsen	kr. 2,924: 42
„ 7,637: 33	Upphörda lånegrenar.....	„ —

Förvaltningskostnad:

Kr. 4,529,921: 65	Arvoden och avlöningar	kr. 4,713,828: 95
„ 697,161: 66	Pensioner	„ 792,874: 22
„ 2,934,937: 54	Förvaltningsutgifter	„ 1,416,275: 36
„ —	Kostnader för tryckeriet	„ 466,440: 38
„ —	„ „ pappersbruket	„ 673,111: 98
„ 51,220: 79	Övriga utgifter	„ 696,477: 45
Kr. 8,225,000: 58		Summa kr. 8,761,932: 76

Kr. 27,701,338: 98	Sedan från ovan omförmälda inkomster och vinster.	kr. 28,143,306: 01
„ 8,225,000: 58	dragits nyssnämnda utgifter och förluster	„ 8,761,932: 76
Kr. 19,476,338: 40	återstår den förut uppgivna nettovinsten under år 1942	kr. 19,381,373: 25

§ 3.

Riksbankens
avlönings-
kostnader m. m.

Såsom under närmast föregående paragraf angivits redovisas arvoden och avlöningar vid riksbanken under år 1942 med sammanlagt 4,713,828 kronor och 95 öre. Detta belopp kan specificeras sålunda:

Fullmäktige och direktionen:

	1941		1942
Kr.	165,419: 13	Arvoden och ersättningar	kr. 164,115: 32

Tjänstemännen:

„	2,895,550: 03	Löner till ordinarie tjänstemän	kr. 2,716,055: 74
„	106,699: 49	Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren o. d.	„ 106,729: 09
„	660,092: 16	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	„ 759,238: 06
„	702,160: 84	Rörligt tillägg etc.	„ 967,690: 74 kr. 4,549,713: 63
Kr.	<u>4,364,502: 52</u>		Kronor <u>4,713,828: 95</u>

Avbetalningslånefonden.

§ 4.

Tillgångar.

Rörande fondens tillgångar den 31 december 1942 hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1943: 1.

Spannmålskreditfonden.

§ 5.

Av fonden disponerades såväl vid budgetårets ingång som dess utgång 1,000,000 kronor. Sammanlagda beloppet gjorda uttag uppgick till 794,502 kronor och insättningar till 795,181 kronor 44 öre. Vid budgetårets ingång uppgick det utestående beloppet till 679 kronor 44 öre. Vid dess utgång var intet utestående. Under närmast föregående budgetår influtna räntor 3,461 kronor 04 öre ha inlevererats till statsverket medan under sista budgetåret influtna räntor 2,282 kronor 60 öre kvarstå i fonden.

Riksbankens pappersbruk.

§ 6.

Det i Tumba bruks räkenskaper upptagna värdet av brukets årstillverkning under år 1942 utgör för:

Brukets
tillverkning

1941	1942
Kr. 784,973: 85 sedelpapper.....	kr. 772,457: 73
„ 88,110: 43 stämpelpapper	„ 17,920: 68
„ 2,040: — kupong och obligationspapper	„ 29,450: 22
„ 21,559: 36 lagerpapper.....	„ —
„ 10,207: 11 övrig tillverkning	„ 42,084: 87 kr. 861,913: 50
„ 14,134: — lumpapp.....	„ 15,018: 40
Kr. 921,024: 75	Summa kr. 876,981: 90

Papperstillverkningen har under året gått med vinst enligt nedanstående:

Kr. 906,890: 75 värde av tillverkat papper.....	kr. 861,855: 50
„ 112,753: 59 papper under arbete till år 1943	„ 123,678: 19
„ 349: 45 utskottspapper o. d.	„ 330: 14 kr. 985,863: 83
Kr. 1,019,993: 79	

varifrån avgår:

Kr. 172,286: 39 papper under arbete från år 1941	kr. 112,753: 59

omkostnader:

Kr. 271,578: 89 arbetslöner	kr. 271,868: 90
„ 103,693: 24 materialkostnader	„ 109,748: 20
„ 66,977: 49 löner under semester etc.	„ 75,641: 76
„ 45,570: 99 pensioner o. d.	„ 52,034: 71
„ 85,309: 07 bränsle, kraft, belysning.....	„ 72,287: 63
„ 123,388: 06 reparationer	„ 124,144: 29
„ 9,610: 81 hälsovård.....	„ 10,157: 78
„ 94,043: 68 diverse	„ 115,218: 80 kr. 831,102: 07
Kr. 972,458: 62	Summa kr. 1,929,719: 49
„ 47,535: 17 Vinst	„ 42,008: 17
Kr. 1,019,993: 79	Totalsumma kr. 985,888: 83

Brukets vinst.	Brukets nettovinst för året å samtliga verksamhetsgrenar uppgår till:	
	1941	1942
Kr.	52,928: 47	Nettovinst ..... kr. 53,086: 54

vilken disponerats för avskrivningar å:

Kr.	35,364: 03	inventarier	kr.	36,140: 53
„	17,564: 44	skatter och försäkringar	„	16,946: 01
Kr.	52,928: 47		kr.	53,086: 54

**Brukets
tillgångar.****Brukets kapitalbehållning redovisas den 31 december 1942 sålunda:**

Kr.	22,644: 70	kassabehållning och å postgiro	kr.	15,702: 43
„	573,000: —	Tumba bruks egendom	„	573,000: —
„	405,228: 11	fasta inventarier	„	392,762: 87
„	131,066: 68	lösa inventarier	„	88,259: 42
„	521,525: 78	i lager befintligt papper, papp och kuvert	„	600,049: 60
„	120,290: 79	värdet av papper och papp under arbete	„	135,778: 99
„	340,301: 21	förråd	„	329,808: 83
„	6,990: 69	fordringar	„	1,653: 81
Kr.	2,121,047: 96		kr.	2,137,015: 95
„	185: 34	varifrån avgår ej inbetald omsättningskatt	kr.	208: 17
Kr.	2,120,862: 62		Summa	kr. 2,136,807: 78

Riksbankens sedeltryckeri.

§ 7.

Inkomster och utgifter å riksbankens sedeltryckeri uppgingo under år 1942 till följande belopp: Inkomster och utgifter.

inkomster:

1941	1942
Kr. 74,970: 36 blankettryck m. m. till riksbanken	kr. 70,298: 91
„ 102,141: 84 stämplrar m. m. till generalpoststyrelsen ..	„ 78,906: 29
„ 202,566: 65 andra beställningar	„ 285,284: 26
<u>Kr. 379,678: 85</u>	<u>kr. 434,489: 46</u>

utgifter:

Kr. 571,262: 27 avlöningar	kr. 678,893: 54
„ 115,367: 48 förbrukningsartiklar	„ 110,692: 36
„ 40,476: 86 fastigheten	„ 24,792: 99
„ 5,089: 48 reparationer av maskiner	„ 5,834: 29
„ 15,258: 28 gas, elektricitet, telefon m. m.	„ 20,380: 84
„ 36,937: 58 stämpelpapper	„ 45,078: 78
„ 32,463: 24 pensioner	„ 29,876: 44
„ 85,076: 45 övriga utgifter ¹⁾	„ 103,955: 44
<u>Kr. 901,931: 64</u>	<u>kr. 1,019,504: 68</u>
Kr. 522,252: 79 Utgifterna överstego således under år 1942 inkomsterna med	kr. 585,015: 22
„ 7,616: 85 I bostadshyror har under året dessutom influtit	„ 7,716: 01

Sedeltrycket har under år 1942 omfattat följande antal sedlar, nämligen:

1941	1942
— st. av 10,000 kronors valör	— st.
— „ „ 1,000 „ „	— „
2,160,000 „ „ 100 „ „	672,000 „
2,927,600 „ „ 50 „ „	570,800 „
8,314,900 „ „ 10 „ „	19,050,000 „
8,536,800 „ „ 5 „ „	9,611,600 „
<u>21,939,300 st. eller sammanlagt .....</u>	<u>29,904,400 st.</u>

¹⁾ Därav för inventarier 44,964 kronor 08 öre.

§ 8.

Deltagande i
revisionen.

I revisionen av riksbankens styrelse och förvaltning hava samtliga undertecknade revisorer deltagit.

§ 9.

Tillstyrkan av
ansvarsfrihet.

Med anledning av den i 21 § av gällande instruktion meddelade föreskrift få revisorerna slutligen härmed för riksdagen meddela, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid granskningen omfattat revisorerna ej funnit anledning till erinran samt att de för sin del anse, att ansvarsfrihet bör fullmäktige beviljas.

Siffer-
uppgifterna.

För riktigheten av i denna berättelse meddelade sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som vid granskningen av riksbanken biträtt revisorerna. Jämlikt gällande instruktion kommer denna berättelse att överlämnas till fullmäktige i riksbanken.

Stockholm den 15 december 1943.

L. A. Björklund

Karl Wistrand

Carl Eriksson

C. P. Wahlmark

O. W. Lövgren

Emil Andersson

Gunnar Persson

K. E. Johanson

Karl Sandegård

K. A. Westman

Carl Björling

Erik von Heland

Al Vanner